

Kaitskem kodu!

Vabariigi aastapäevaks 1937.

„Mu meelen kuldne kodukotus“...

Kui vanasti võõraste vaenulised jõugud meie kodumaa piiridesse tungisid, siis kogu kohe kõik käepärast olevad jõud ja asuti võõrastega võitluse. Ühtlasi aga läkitati sõjasõnumi viijad kiiresti ka teistesse küladesse ja kihelkondadesse, tähtsamatel kordadel isegi teistesse maakondadesse, et tuldaks ühiselt vaenlast välja tõrjuma.

Igaüks teadis, et mida kauemaks vaenlane maale jääb, seda suuremat kahju ta sünnitab. Hädaoht ähvardas elu ja varandust. Täna oma kodus veel õnnelikult koos elava perekonna liikmed võisid homme olla juba koduta hulkurid, kelle hoolitsejad ja kaitsjad vaenlase käe all langenud.

Meie võime õigusega uhked olla oma rahvale. Juba aastatuhendeid on ta püsinud ja juuri ajanud Läänemere kaunitel kallastel. Kogu aja on ta kannud endaga töö, võitluse ja vabaduse vaimu. Aegade vahelduvas voolus on need omadused teda ikka jälle peale tõstnud ja kõik raskused võita lasknud. See annab meile julgust ka tulevikuks.

Veel aga on meil vaenlasi, veel ähvardavad meie kodu võõrad võimud, kuigi astume oma riikliku iseseisvusega juba kahekümnendasse aastasse:

veel on mürdmata viina võim, purustamata alkoholiahelad!

Ja seepärast nagu tehti vanasti me läkitame nüüd sõjasõnumi kõigisse eesti kodudesse ja kutsume kõiki rahvapoegi ja -tütreid, noori ja vanu, mandrilt ja saartelt, põhjast ja lõunast ühisele võitlusele selle meie kodu vaenlase vastu. Alkohool võtab meilt iga aasta sadade inimeste elu, tuhandete tervise ja õnne. Meie tarvitame aastas nii palju alkoholi, et kui kõik need joogid paigutada vagnitesse, igauhte 10.000 liitrit, siis saaks sellest umbes 9 kilomeetri pikkuse rongi. Iga meie perekonna kohta tuleb aastas keskmiselt 80 krooni kulusid alkoholi peale. Kogusummas me anname alkoholi peale aastas välja kaugelt üle 2 miljardi senti. Ajakirjanduses toodud teadete põhjal on kahe viimase aasta jooksul alkoholi pärast oma elu pidanud jätma umbes 300

inimest. Ligi kolmandik neist on tapetuid. Lärmitsemisi ja pussitamisi, mitmesuguseid muid õnnetusi ja kuritöid on samal ajal olnud 10.000 ümber. Kui palju on veel aga lisaks kõigele sellele mitmesuguseid haigusi, majanduslikke kahjusid, perekondade purunemisi, halba kasvatust, — seda on võimata näidata arvudega, seda me saame ainult aimata. Meie näeme seda enda ümber igal pool.

Kõige raskemad tagajärjed tekivad põletatud viina tarvitamisest. Peale muu kasvab selle tagajärjel surevus. Põletatud viina tarvitamises on meie rahvas maailmas aga esikohal.

Meil kõneldakse viimastel aegadel palju rahvaarvu vähesest juurdekasvust. See on tingitud osalt ka kõrgeist surevusest. Kui meil rahvaarvu küsimusega tõesti tösi taga on, siis peame kõigepealt lõpuarved tegema viinaga.

Iga kõrts, iga viina- ja õllepood on kindluseks, kus alkohol on end mugavasti sisse seadnud ja kus ta alati varitseb mõõdaminejaid. Nende alkoholikindluste arv on kasvanud viimase paari aastaga kohutavalt suureks, tuhandelt ligi kahe ja poole tuhandeni. Neid on osatud asutada meie kooli- ja rahvamajade, piimaühingute ja muude asutiste juurde ja rahvarikastesse kohtadesse, olles kiusatuseks noorele ja vanale, näidates kooliõpilastele juba maast madalast joomise toorust ja inetusi ja harjutades neid sellega. Iga poe riulilt vahivad vastu viina- ja õllepudelid ja ahvatlevad neid ostma. Alkohol on tulnud meile nii lähedale, et enam nagu ei oska teda pidadagi hävitavaks mürgiks, vaid igapäevaseks kasulikuks tarbaineiks. Ja kui siiski tekib kusagil protestitunne selle alkoholi-laiutuse vastu ja tahetakse mõnest joogikohast lahti saada, siis puuduvad selleks võimalused. Kohalik rahvas ei saa ise otsustada selle üle, kas sellesse ümbruskonda on vaja alkoholimüügi kohta või mitte, sest tal puudub õigus selleks. Siin meie kõik palume ja loodame, et riiklik võim annaks meie kohaliku keeluõiguse. Meie ei looda kohalikult keeluõiguselt imesid,

kuid me teame kindlasti, et tal on hea mõju. Kohalikku keeluseadust, olgu seda siin eriti toonitatud, ei tule ära vahetada üldise keeluseadusega. Kohalik alkoholi-keeld on alati selle ümbruskonna rahva enamuse tahteavalduseks ja enese maksmapaneku võimaluseks alkoholi vastu võitlemisel, mida üldine keeluseadus kaugeltki ei tarvitse olla.

Võitlus alkoholi vastu peab haarama kogu rahva. Hiljuti lõppenud karskusnädala puhul me tõstisime selle märgiks lipu hüüdsõnaga „Karskusliikumine rahvahul-kade liikumiseks!“ Me ütlesime siis ja kor-dame seda siin: „Me tervitame alkoholi-vastases võitluses kõiki, kellel vähegi on silma nägemas ja kõrva kuulmas viinavi-letsust. Meie teame, et suur osa meie rah-va liikmeid ei ole ise kaugeltki karsked „viimse piisani“, kuid me saame väga hästi aru, et inimesed elavad oludes, kuhu elu nad on paigutanud. Neil on ühised harjumused ja ühised kombes teistega ja nendest kommetest ja harju-mustest vabanemine on raske. Kuid kõik need inimesed saavad siiski väga hästi aru, et alkoholiga liiale minnes astutakse sinna maale, kus tekivad veretööd, kus kaob au ja häbi, kus lapsed kaotavad kasvatajad, kodud — hoolitsejad, kus purunevad abi-elud ja hingede kooskõla, kus elu muutub varemeteks — koormaks ja õnnetuseks rah-vale ja riigile.

Kõik see tervem ja teadlikum osa meie rahvast — meie tublid peremehed ja pere-naised, töölised ja haritlased, vaesed ja rikkad — on oodatud ja tervitatud selles töös. Nende kaasabil me loome meie ko-dule ja seltskonnale uued kombes ja selts-kondliku tooni, rajame meie noorsoole pa-remad kasvatuslikud olud. Kogu eesti rahvas ise ehitab endale karske kodu.“

Need sõnad olgu meie kutseks ja sõja-hüüdeks. Leidku nad vastukõla tuhande-tes eesti kodudes ja südames. Rutaku ühisele võitlusrindele kõik, kes ei taha enam oma põlvi nõtkutada alkoholi Paali-ees. Võit ei saabu küll kiiresti, kuid ta saabub kindlasti, kui meil jätkub ai-nult usku ja püsivust. Meie lähemateks ja kõigile ühisteks võitlusülesanneteks saagu järgmised nõuded ja seisukohad:

1) Tuleb pidada kestoat, karmi ja halastamatut võitlust kõrtside vastu, minnes tarbekorral kuni alkoholi-boikotini ehk joomastreigini.

2) Tuleb järelejätmata nõuda ko-halikku keeluõigust kuni oleme selle saavutanud.

3) Tuleb hakata teravalt hukka mõistma ja häbiasjaks pidama pur-jusolekus esinemist pidudel ja mujal, olgu purjusolija isiku seltskond-lik seisukoht kõrge või madal.

4) Tuleb kaotada meie pidulada-delt põletatud viin. Hakatagu jär-järjest rohkem korraldama koospiibi-misi ilma alkoholita. Meil on leivimas hääd tervislikud mahla-joogid. Tarvitatagu neid.

5) Tuleb lõpetada jooma-sundus meie seltskonnas, mis on üks rumalamaid ja tooremaid kom-beid.

6) Tuleb hoiduda pakkumast alko-holi lastele ja noortele.

7) Juhtivad isikud andku selts-konnas olles karskuses hääd eeskuju.

8) Meie seltside koospiibi-mistelt tuleb alkohol välja kihu-tada.

Eriti me aga kutsume lõppeks veel kõiki tulihingelisi noori täielikult keelduma alkoholist ja joomakommete täitmisest! Kuid me tahaksime siiski uskuda, et jõudu selleks leiavad veel vanadki.

Kui meie vabadusvõitlus algas, siis meie rahvas esiotsa kõhkles. Esimesed võitlu-sed löödi vähearvuliste julgete noorte sal-kade poolt. Aegapidi aga võeti tuld, jul-gus ja eneseusaldus kasvas ja siis kirjutati meie ajaloo ilusamad leheküljed mehisu-sest, julgusest ja vabadusihast. Meie teos-tasime endi aastasadade unistuse iseseis-vast rahvast, meie tuleme toime ka alko-holiga, kui meil on ainult julgust ja enese-usaldust. Meie teadusetempli lugupeetud juht rektor prof. J. Köpp ütleb, et „Joo-makombes, mis sügavasse inimese loomu-sesse kasvanud, ei tagane nii hõlpsasti kui ehk mõni sooviks. Ometi liigub alkoholist vabanemine edasi ja õnnelikum põlv on rahvaid ootamas. Kas ka meie rahvast? See on meie eneste teha.“

Murda viinavalitsus — see on meie eneste teha!

Tartus, veebruaris 1937.

EESTI KARSKUSLIIT.
NAISTE KARSKUSLIIT.